

Л. С. Галецький

Золото самородне

ЗОЛОТО САМОРОДНЕ – мінерал класу самородних елементів, природний твердий розчин срібла (до 43 %) в [золоті](#). Формула: 4Au. Містить домішки Fe, Cu, Mn, Pb (до 0,9 %), рідше – Bi, Sb, Hg, Te, Se, Pt. Відомі різновиди з підвищеним вмістом міді (до 20 %; мідисте золото, або купроаурит), вісмуту (до 4 %; вісмутисте золото, або вісмутаурит), платиноїдів (платинисте й іридисте золото; порпечит – Au, Pd, родит – Au, Rh), природні амальгами (Au, Hg). Твердість 2–3, густина 15,6–19,7 г/см³. Спайність відсутня. Сингонія кубічна. Колір яскраво-жовтий, залежно від домішок – блідо-жовтий, червонуватий, зеленуватий. Блиск яскравий, металічний. Форма кристалів (до 1–2 мм) октаедрична, додекаедрична або кубічна. Розрізняють тонкодисперсне (до 10 мкм), пилоподібне (5–50 мкм), дрібне (0,05–2 мм) з. с. Буває у вигляді двійників, прямокут., дендрит., розгалужених, листуватих або губчастих агрегатів. Суціл. скупчення з. с. масою понад 1–5 г називають *самородками*. Знайдені в Австралії самородки «Плита Голтермана» і «Бажаний незнайомиць» разом із залишками породи важили відповідно 285 і 71 кг. з. с. концентрується у гідротермал. родовищах, утворюючи золоті руди, розподіляється у тріщинуватому жильному кварці та у сульфідах – піриті, арсенопіриті, піротині. Під час окиснення руд на земній поверхні дрібне з. с. частково розчиняється та перевідкладається, інколи збагачує верхні частини рудних тіл. Процеси руйнування спричиняють накопичення його у розсипах. Див. також [Золоті руди і розсипища](#), [Золотодобування](#).

Рекомендована література

1. Николаева Л. А. Особенности самородного золота // Тр. Центр. н.-и. горноразведоч. ин-та. Москва, 1967;
2. Петровская Н. В. Самородное золото. Москва, 1973;
3. Новгородова М. И. Самородные металлы в гидротермальных рудах. Москва, 1983;
4. Сурков А. В. Атлас форм самородного золота (золотин). Москва, 2000. Ч. 1.

Бібліографічний опис:

Золото самородне / Л. С. Галецький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-16993>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).